

ณัฐวุฒิ ทรัพย์อุปถัมภ์. (2566). การจัดการทรัพยากรร่วมของชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง : ศึกษาชุมชนในจังหวัดตราด. ดุษฎีนิพนธ์ ปร.ด. (สหวิทยาการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน). จันทบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

คณะกรรมการที่ปรึกษาดุษฎีนิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คมพล สุวรรณภูมิ ค.ด. (พัฒนศึกษา)	ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ขวัญศิริ เจริญทรัพย์ ปร.ด. (การพัฒนาธรรมาภิบาล)	กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาลักษณะการจัดการทรัพยากรร่วมของชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนในจังหวัดตราด 2) ศึกษาเงื่อนไขสำคัญในการจัดการทรัพยากรร่วมของชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนในจังหวัดตราด และ 3) นำเสนอรูปแบบในการจัดการทรัพยากรร่วมของชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในจังหวัดตราด วิธีวิทยาการวิจัยที่ใช้ในการศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพตามแนวสหวิทยาการแบบสหสาขาวิชา ซึ่งประกอบด้วยเทคนิควิจัย ได้แก่ การวิจัยเอกสาร การสัมภาษณ์ ประวัติศาสตร์ จากคำบอกเล่า การสัมภาษณ์เจาะลึกและการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม

ข้อค้นพบจากการวิจัยพบว่า การจัดการทรัพยากรร่วมของชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมี 3 ลักษณะ คือ 1) การจัดการทรัพยากรร่วมในเชิงสถาบัน 2) การจัดการทรัพยากรร่วมในเชิงอรรถประโยชน์ 3) การจัดการทรัพยากรร่วมในเชิงนิเวศวัฒนธรรม ทั้ง 3 ชุมชนใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างเป็นรูปธรรมทั้ง 5 ด้าน ตามคุณลักษณะของสามห่วงสองเงื่อนไขและมีความสอดคล้องกับแนวคิดการจัดการทรัพยากรร่วมของเอลินอร์ ออสตรอม 8 มิติ โดยมีเงื่อนไขสำคัญในการจัดการทรัพยากรร่วมของชุมชน 10 ด้าน คือ 1) การมีจิตสำนึกที่ดีต่อทรัพยากรร่วมของชุมชน 2) ทุนชุมชน 3) กระบวนการมีส่วนร่วมอย่างมีคุณภาพ 4) การมีข้อกำหนด กฎ กติกาและข้อตกลงร่วมในการจัดการ 5) กลุ่ม องค์กรและเครือข่าย 6) การจัดทำแผนโครงการและกิจกรรม 7) ภูมิปัญญาท้องถิ่นและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ 8) การยึดหลักธรรมาภิบาลและการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ 9) ผู้นำที่มีความรับผิดชอบ 10) การได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานและองค์กรภายนอก

ผู้วิจัยได้นำเสนอรูปแบบการจัดการทรัพยากรร่วมของชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยประกอบด้วยคุณลักษณะ ดังนี้ 1) การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรอย่างยุติธรรม

2) การกำหนดขอบเขตพื้นที่และขอบเขตทรัพยากรร่วม 3) การมีข้อกำหนด กฎ กติการ่วมกัน
ในชุมชน 4) การมีจิตสำนึกเพื่อส่วนรวม 5) การมีนิเวศวิทยาทางจิต 6) การมีส่วนร่วมของชุมชน
7) การมีกลุ่มและองค์กรที่มีโครงสร้างชัดเจน 8) การเชื่อมโยงกิจกรรมอนุรักษ์และพัฒนาอย่าง
องค์รวม 9) ผู้นำชุมชนมีคุณธรรมและเสียสละ 10) การสร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน
11) การประสานงานที่ดี 12) การอยู่ร่วมกันอย่างสันติ 13) การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหาร
จัดการ 14) การทำงานร่วมกันเป็นภาคีเครือข่าย 15) การสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก

คำสำคัญ: รูปแบบการจัดการทรัพยากรร่วม, เงื่อนไขการจัดการทรัพยากร, การจัดการป่าไม้ชายเลน

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

Natthawut Sap-upatham. (2023). **Community Management of Common-pool Resources According to the Philosophy of Sufficiency Economy: A Case Study of Communities in Trat Province.** Dissertation Ph.D. (Interdisciplinary of Sustainable Development) Chanthaburi: Rambhai Barni Rajabhat University.

Dissertation Advisors

Assistant Professor Dr.Khompol Suvarnakuta Ph.D. (Development Education)	Chairman
Assistant Professor Dr.Kwansiri Charoensup Ph.D. (Good Governance Development)	Member

Abstract

This research aimed to: 1) study the characteristics of the community common-pool resources management of the mangrove forest among 3 communities in Muang and Laem Ngob Districts, Trat Province according to the philosophy of sufficiency economy, 2) study the significant conditions facing these communities, and 3) propose a new model for community common-pool resources management following the philosophy of sufficiency economy. The research was conducted on the basis of multidisciplinary and interdisciplinary qualitative research design, consisting of research techniques including: documentary research, interviews, oral history, in-depth interviews as well as participatory and non-participatory observation.

The findings from the study revealed that there were 3 characteristics of community common-pool resources management of the mangrove forest which were: 1) institutional common-pool resources management, 2) utilitarian common-pool resources management, and 3) ecocultural common-pool resources management. All three communities employed the philosophy of sufficiency economy in a tangible manner in 5 aspects according to the characteristics of 3 loops and 2 conditions, consistent with all 8 dimensions of the common-pool resources theory of Elinor Ostrom. There were 10 aspects of important conditions for community common-pool resources management: 1) good conscience towards community common-pool resources, 2) community capital, 3) good quality

participatory process, 4) mutual rules, regulations, and agreements, 5) groups, organizations, and networks, 6) preparation of project plans and activities, 7) local wisdom and learning process enhancement, 8) adherence to good governance and living together in peace, 9) responsible leaders, and 10) support from external agencies and organizations.

The researcher proposed a model for community common – pool resources management of the mangrove forest according to the philosophy of sufficiency economy consisting of the following characteristics: 1) fair utilization of resources, 2) regulations of area boundaries and common-pool resource boundaries, 3) having common requirements, rules, and regulations in the community, 4) consciousness for the public, 5) mentality ecology, 6) community participation, 7) creation or modification of groups and organizations with clear organizational structures, 8) holistic connection of activities, conservation and development activities, 9) moral and self-sacrificing community leaders, 10) creation of a collaborative learning process, 11) effective coordination, 12) peaceful coexistence, 13) good governance principles in management, 14) collaborative work efforts with networks, and 15) support from outside agencies.

Keywords: Common-pool Resources Management Model, Resources Management Condition, Mangrove Forest Management

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี